

ВПЛИВ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

Пінькевич Владислав Володимирович,
аспірант кафедри права та публічного управління
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
Купрійчук Василь Михайлович,
доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри права та публічного управління,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир.

Інформатизація публічного управління в Україні позитивно впливає на становлення соціальної держави, підвищуючи прозорість та доступність державних послуг, покращуючи ефективність соціальної допомоги та сприяючи залученню громадян до управління. Це досягається за допомогою електронних сервісів, які спрощують доступ до інформації та послуг, зменшують корупційні ризики та дозволяють державі швидше та точніше реагувати на соціальні потреби суспільства.

Протягом останніх десятиліть відбувається активне обговорення стосовно характеристик сучасного суспільного устрою та його переорієнтацією від матеріальних носіїв до інформаційних пріоритетів та домінанти знань у побудові соціальної інфраструктури. Розгляд проблеми інформаційного суспільства започатковано працями Д.Белла, О.Тоффлера, Й.Масуди, Д.Лайона. Про динаміку цивілізації, роль інформації в житті суспільства розглядали у своїх працях М.Вебер, Х.Ортега-і-Гассет, А.Тойнбі, О.Шпенглер, М.Хайдеггер, К.Ясперс. Питання інформаційних відносин в умовах постіндустріального суспільства як об'єкта наукового аналізу висвітлені в роботах таких зарубіжних авторів, як Ф.Фукуяма, Ю.Габермас, Д.Тапскотт та ін. Соціально-філософському аналізу інформаційних технологій як домінанті сучасного суспільного розвитку присвячені роботи М.Кастельса. Розуміння впливу інформаційних технологій на соціум на основі синергетичних уявлень виклали в працях І.Пригожин, Г.Хакен, Д.Чернавський, С.Курдюмов. Вплив інформаційних процесів на суспільний розвиток та взаємодію "індивід – суспільство досліджують Р. Абдеєв, С. Джура, В. Лях та інші. Однак не всі питання, пов'язанні з виокремленням і розглядом філософських проблем інформаційного суспільства, достатньо досліджені [1].

На думку Вірсової О.Д., з появою інформаційного суспільства виникло багато проблем, пов'язаних з його організацією, а саме – розробленням ефективної політики, стратегії й тактики розвитку. Джерелами конкурентної переваги стають не природні, трудові чи фінансові ресурси, а плоди творчої діяльності, тобто інновації, нові знання та технології. Під впливом інновацій відбувається структурний перерозподіл зайнятості населення у бік інформаційної сфери. Інформація набуває статусу четвертого після землі, капіталу та праці фактора економічного відтворення і стає основою всіх виробничих відносин [2].

Поняття «соціальної держави» було висунуто у 1929 р. німецьким державознавцем Г. Геллером і згодом поширилося в Європі. (Хоча автором поняття "соціальна держава" вважається

Лоренцо фон Штейн, котрий ввів його у 1850 році) У США ідея соціальної держави була прийнята пізніше, ніж у країнах Європи, оскільки тип свідомості американського суспільства був орієнтований на принцип індивідуалізму.

Після Другої світової війни концепція соціальної держави одержала закріплення в конституціях ряду країн Західної Європи (ФРН, Іспанія та ін.). Стаття 1 Конституції Іспанії 1978 р. зазначає, що Іспанія є соціальною, правовою та демократичною державою, вищими цінностями якої є свобода, справедливість, рівність і політичний плюралізм. Стаття 20 Конституції ФРН 1949 р. говорить про те, що ФРН є демократичною і соціальною федеративною державою. У Конституції Франції записано, що вона є демократичною і соціальною республікою.

Соціальна держава означає насамперед обов'язок законодавця бути соціально активним в ім'я згладжування суперечних інтересів членів суспільства і забезпечення гідних умов життя для усіх за наявності рівності форм власності на засоби виробництва. Держава стає органом подолання соціальних протиріч, урахування і координації інтересів різних груп населення, проведення до життя таких рішень, які б позитивно сприймалися різними верствами суспільства, її мета — за допомогою соціальної політики, забезпечення рівності та умов політичної співучасті об'єднати населення, стабілізувати соціальну (утому числі правову) і економічну системи, забезпечити їх прогресивну еволюцію [3].

Соціальна ситуація в Україні теж не відповідає сучасним уявленням про соціальну державу; багато учених і політиків скептично оцінюють можливість її побудови у найближчій перспективі. Адже українське суспільство демонструє відсутність навіть базових принципів соціальної держави. Чинне законодавство не дозволяє повною мірою забезпечити охорону та захист соціальних прав громадян, що сприяє розвитку негативних тенденцій, антисоціальних проявів. На часі трансформація низки форм реалізації державних соціальних гарантій, механізмів їх надання. Низький рівень державних соціальних гарантій поєднується з недостатнім рівнем розвитку мотиваційного

механізму трудової активності кожної людини, здатної забезпечувати власний добробут, відсутністю дійового механізму державного управління справедливим розподілом соціальних благ. Незважаючи на спільні риси у цивілізаційному розвитку з іншими країнами, Україна має свій історичний шлях становлення національної моделі соціальної держави. На відміну від Заходу, завдання формування соціальної державності актуалізувалося не на міцному фундаменті права, а за нестабільності та правової розрегульованості. Нині Україна переживає новий важливий етап у розробці та реалізації принципів соціальної держави, відбуваються реформи у сфері праці й трудових відносин, політиці доходів, зайнятості, соціальному страхуванні тощо. Основною проблемою в регулюванні механізму соціальної держави є надто розгалужене, некодифіковане, термінологічно неузгоджене соціальне законодавство, що ускладнює надання відповідних послуг населенню. Нормативно-правовій базі у сфері функціонування соціальної держави бракує системності та наступності, що актуалізує прийняття єдиного кодифікованого соціального акту (Соціального кодексу), який встановлював би єдині та загальноприйнятні підходи до регулювання системи соціального захисту й соціального забезпечення. Більшість соціальних стандартів є декларативними з огляду на застарілість і неефективність механізмів соціального захисту, його неадресність, зрівняльний характер, невідповідність суспільним потребам. Система пільг не забезпечує надання допомоги виключно нужденним і сприяє помітному збільшенню доходів заможних, посилює економічну нерівність. Тільки сучасні соціальні послуги можуть забезпечити соціальну активність особи, унеможливити її соціальну пасивність та ізоляцію [4].

Список використаних джерел:

1. Соціальна і гуманітарна політика: підручник / В. П. Трошинський та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2016. 792 с.
2. Фірсова О. Д. Інформаційні технології як фактор соціальної трансформації суспільства. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=629>

3. Соціальна держава. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/A1%D0%BE>

4. Наталія Хома Соціальна держава третього тисячоліття: модернізована модель. URL: <https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads>